

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKI NAČELNIK

NACRT BUDŽETA OPĆINE TEŠANJ ZA 2027. GODINU

SADRŽAJ:

1. NACRT BUDŽETA ZA 2026. GODINU	1
2. PRAVNI OSNOV	12
3. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ODLUKE	12
4. UVODNE NAPOMENE	12
5. PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA	13
5.1. Porezni prihodi	14
5.2. Neporezni prihodi	16
5.3. Tekući grantovi	17
5.4. Kapitalni grantovi	17
5.5. Prenesena sredstva	17
5.6. Kreditno zaduženje	18
6. RASPORED RASHODA I IZDATAKA	18
6.1. Sredstva za bruto plate i naknade	20
6.2. Sredstva za materijal, energiju i usluge	21
6.3. Tekući grantovi (transferi), kamate i rezerva	21
6.4. Kapitalni grantovi (transferi) i izdaci	23
6.5. Povrat sredstava finansiranja	25
7. NAREDNE AKTIVNOSTI	25

2. PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje budžeta Općine je sadržan u članu 32. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25A/22 i 7/25) i članu 13. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 49/06 i 51/09).

3. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ODLUKE

Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine definisano je da nakon Vladinog (Općinski načelnik) razmatranja Premijer (Općinski načelnik) dostavlja Parlamentu (Općinsko vijeće) nacrt budžeta za sljedeću fiskalnu godinu najkasnije do 5. novembra tekuće godine. Zakonom o principima lokalne samouprave definisano je da Vijeće u okviru svojih nadležnosti usvaja budžet i izvještaj o izvršenju budžeta jedinice lokalne samouprave.

4. UVODNE NAPOMENE

Aktivnosti na izradi budžeta za 2027. godinu su započele u februaru tekuće godine i odvijale su se prema utvrđenom "Budžetskom kalendaru". Prema instrukcijama koje su upućene budžetskim korisnicima iz općinskog Registra, prikupljeni su zahtjevi svih službi i drugih korisnika, na osnovu kojih je sačinjen "Dokument okvirnog budžeta Općine Tešanj za period 2027.- 2029. godine" (u daljem tekstu DOB). DOB predstavlja analizu pokazatelja koji utječu na budžetske prihode i rashode, te trogodišnju procjenu prihoda sa primitcima i projekcijom rashoda sa izdatcima i finansiranjem. Isti je objavljen na web stranici Općine Tešanj.

Po usvajanju DOB-a provedene su aktivnosti na izradi nacrtu za 2027. godinu, ponovo na bazi zahtjeva budžetskih korisnika obuhvaćenih Registrom sa službama Općine. Nacrt je proizašao iz nove procjene ostvarenja prihoda za tekuću godinu, procjene realizacije projekata u tekućoj godini, osnovnih makroekonomskih pokazatelja vezanih za privredne tokove, zapošljavanje, inflaciju, visine i dinamike otplata vanjskog duga Federacije BiH i drugog.

U ovom momentu je pripremljen dokument koji će pretrpjeti izmjene kroz predstojeću javnu raspravu i obezbjeđenje dodatnih elemenata za izradu konačnog prijedloga budžeta, a prije svega vezano za nove projekcije prihoda Federalnog ministarstva finansija, status započetih projekata, te informacija o grantovima viših nivoa vlasti i namjenskim sredstvima iz drugih budžeta uopšte.

U uvodnom dijelu su izdvojeni slijedeći bitni elementi:

- Ukupan budžet u nacrtu za 2027. godinu iznosi **37.310.000,00 KM**.
- Bez kreditnog zaduženja i prenesenih sredstava budžet iznosi **32.210.000,00 KM**.
- Tekući budžet - porezni i neporezni prihodi i tekući grantovi iznose **27.000.000,00 KM**.
- Planirani akumulirani suficit za 2027. godinu (prijenos viška prihoda nad rashodima) iznosi **4.800.000,00 KM**.
- Planirano kreditno zaduženje za 2027. godinu iznosi **300.000,00 KM**.

Nakon usvajanja nacrtu budžeta, provođenja javne rasprave i po obezbjeđenju dodatnih informacija po pitanju realizacije usvojenih projekata, odobravanja i doznake sredstava viših nivoa vlasti i donatora, te po pitanju izmjene zakonske regulative Služba za finansije, privredu, komunalne i inspeksijske poslove će pripremiti prijedlog budžeta koji će pružiti sve informacije neophodne za usvajanje konačnog dokumenta.

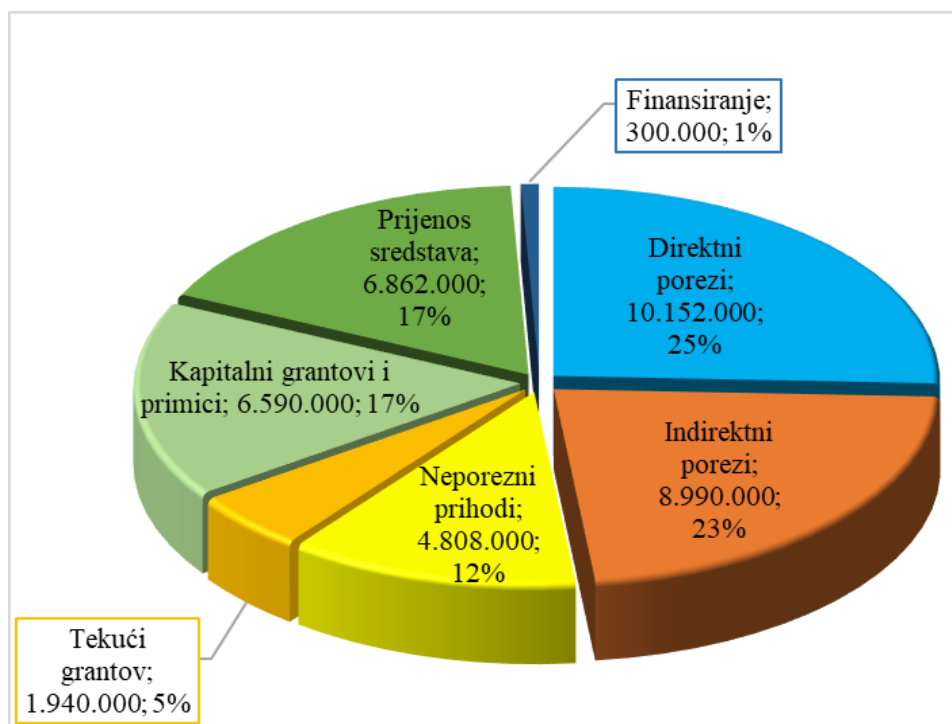
5. PROCJENA PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA

Prihodi, primici i finansiranje za narednu budžetsku godinu projicirani su u manjem obimu u odnosu na rebalansirani iznos 2026. godine za 2.332.000,00 KM. U ovoj fazi pripreme budžeta ne posjeduje se sa dovoljno informacija o prijenosu sredstava iz tekuće godine, kao ni o sredstvima kapitalnih grantova. Osnovni razlog umanjnja se i nalazi u ovoj činjenici, zbog čega su prenesena sredstva planirana sa 2,06 miliona KM umanjnja, a kapitalni grantovi sa umanjnjem od 1,38 miliona KM. Kao što je i uobičajeno, u narednom tromjesečnom periodu se očekuje obezbjeđenje dodatnih informacija i po pitanju ove dvije grupe budžetskih sredstava i korekcija istih u skladu sa tim.

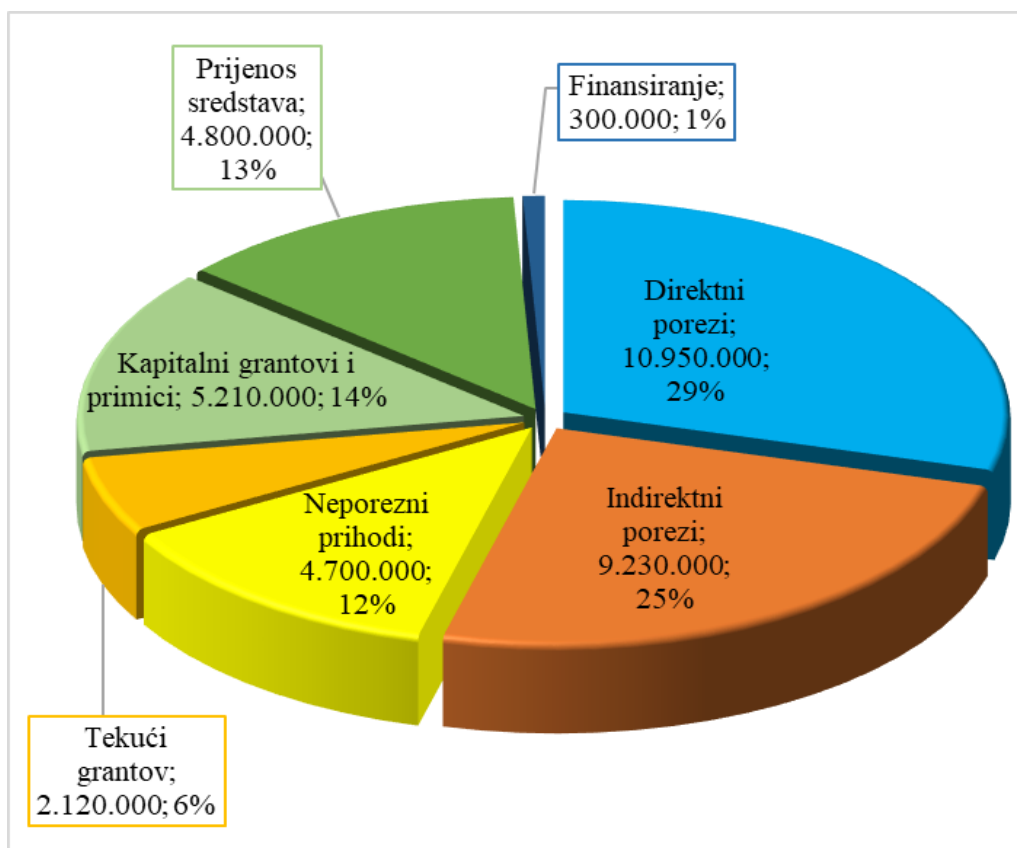
Strukture prihodovne strane budžeta je iskazana u narednom tabelarnom i grafičkom pregledu:

R. br.	Vrsta prihoda – primitka	Rebalansirani plan za 2026. godinu	Procent 3/suma	Plan za 2027. godinu	Procent 5/suma
1	2	3	4	5	6
1.a	Direktni porezi	10.152.000	25,61%	10.950.000	29,35%
1.b	Indirektni porezi	8.990.000	22,68%	9.230.000	24,74%
2	Neporezni prihodi	4.808.000	12,13%	4.700.000	12,60%
3	Tekući grantovi	1.940.000	4,89%	2.120.000	5,68%
4	Kapitalni grantovi i primici	6.590.000	16,62%	5.210.000	13,96%
5	Prijenos sredstava	6.862.000	17,31%	4.800.000	12,87%
6	Finansiranje	300.000	0,76%	300.000	0,80%
	SVEGA PRIHODI I PRIMICI	39.642.000	100,00%	37.310.000	100,00%

Tabela 1. - Struktura prihoda i primitaka za 2026. i 2027. godinu

Grafikon 1. - Struktura prihoda i primitaka za 2026. godinu

Grafikon 2. - Struktura prihoda i primitaka za 2027. godinu

5.1. POREZNI PRIHODI

Porezni prihodi predstavljaju najvažniji izvor sredstava općinskog budžeta. Njihova namjena nije posebno definisana, tako da se koriste za grantove, opštedruštvene potrebe i funkcionisanje organa uprave.

Za narednu godinu su projicirani na nivou od **20.180.000,00 KM**, što je više od tekuće godine za **5,42%**. Oni u ovom nacrtu čine **54,08%** ukupnog budžeta, odnosno **62,65%** budžetskih prihoda bez finansiranja (kreditnog zaduženja) i prenesenih sredstava. Sastoje se od direktnih (porez na dohodak, porez na imovinu i dr.) i indirektnih poreza (porez na potrošnju – PDV, carine, akcize i prihodi koji pripadaju Direkciji za ceste).

- Indirektni porezi

Indirektni porezi su najvažniji prihod budžeta svih nivoa vlasti. Zbog njihove važnosti regulisani su državnim Zakonom i prikupljaju se na nivou Bosne i Hercegovine, a potom se raspoređuju na entitete i Brčko distrikt.

Dalja raspodjela na Federaciju BiH, kantone i JLS (općine/gradove) je regulisana federalnim propisima, prije svega Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06).

Ponovo ističemo činjenicu da je raspodjela prema Zakonu iz 2006. godine zastarjela i prevaziđena, ali da još uvijek nema dovoljno političke volje da se ista revidira i prilagodi realnim potrebama i nadležnostima svih nivoa vlasti, kao i doprinosu pojedinih sredina u prikupljanju istih.

Pored navedenog, radi definisanja karaktera ove vrste prihoda, ističemo slijedeće dvije činjenice:

- Prvo, prihodi od indirektnih poreza (PDV i drugo) predstavljaju grupu prihoda na koje privredni tokovi i aktivnosti na teritoriji naše Općine nemaju nikakav utjecaj, tako da se ekonomski rast i razvijenost privrednih subjekata Općine uopšte ne odražava na rast ove grupe prihoda. **Uplate indirektnih poreza koje izvrše privredni subjekti sa teritorije Tešnja nemaju nikakav utjecaj na visinu prihoda Općine od indirektnih poreza, budući da se raspodjela ni jednim dijelom ne vrši po osnovu izvršenih uplata poreza.** Privredni subjekti općine Tešanj po ostvarenom promet, prema posljednjem objavljenom podatku, se nalaze na četvrtom mjestu u FBiH, ali to nema utjecaj na visinu prihoda koji se vrte Općini.

-Drugo, **po prirodi ovi porezi se naplaćuju od građana, njih plaćaju građani** privrednim subjektima kod krajnje potrošnje, a privredni subjekti samo vrše naplatu i transfer istog državi. Krajnji korisnik (potrošač) plaća cjelokupan iznos PDV-a.

Prema projekcijama Federalnog ministarstva finansija iz maja ove godine, za narednu godinu je planiran rast indirektnih poreza za 5,4%. Mi smo u okviru Nacrta planirali sredstva približna projiciranim od strane Federalnog ministarstva finansija od ukupno 8,2 miliona KM.

Revidirana projekcija Ministarstva finansija se priprema za novembar tekuće godine, te će se pokazatelji iz iste koristiti za izradu konačnog prijedloga budžeta Općine za 2027. godinu.

- Direktni porezi

Direktni porezi čine do 29,35% budžeta i **regulisani su federalnim i kantonalnim propisima**, tako da općinska uprava nema direktnog utjecaja na njih. Vezani su isključivo za imovinu građana (promet nepokretnosti, zakup i dr.) i dohotke građana (porez na dohodak).

Ovi prihodi su direktno vezani za privredne aktivnosti na teritoriji Općine. Njihov rast u odnosu na 2015. godinu iznosi više od 350%, a pri tome nije bilo uvećanja poreznih stopa. Uvećanje prihoda je nastalo zbog privrednog rasta na teritoriji Općine, rasta broja zaposlenih, inflatornih kretanja i izmjene zakonske regulative u protekle dvije godine (minimalna plata).

Za narednu godinu je planiran rast direktnih poreza od 7,86%, odnosno 798.000,00 KM u apsolutnom iznosu.

Rast je planiran na bazi projekcija Federalnog ministarstva finansija, te rasta prometa nekretnina i prihoda od imovine na teritoriji Općine.

Stavka "Porez na dohodak" predstavlja najvažniji prihod ove podgrupe. U ovoj fazi pripreme budžeta, planiran je rast ove stavke prihoda od 8,53%. Ova vrsta prihoda predstavlja najbrže rastući prihod Općine. Budući da nije vršeno uvećanje poreznih stopa i promjene omjera raspodjele **uvećanje stavke nastaje isključivo rastom plata zaposlenih**. To je posebno izraženo time da svaki dalji rast pojedinačnih plata predstavlja rast poreza, budući da su poreske olakšice kroz lične odbitke u potpunosti iskorištene zbog povećanja minimalne plate na 1.027,00 KM.

Radi značaja ove vrste prihoda i u ovom dijelu takođe ističemo dvije činjenice:

- Prvo, ovaj prihod zavisi od privrednih kretanja na teritoriji Općine, budući da je u **proporciji sa brojem zaposlenih i visinom njihovih plaća, kao i prihoda koje građani ostvaruju po drugim osnovama.**

- Drugo, kao i u slučaju PDV-a, porez na dohodak plaćaju u cjelini građani, a privredni subjekti samo obustavljaju sredstva kod isplate plata i ista transferišu Kantonu. **Općina u cijelosti ovaj prihod ostvaruje od građana.**

Nasuprot toga, **privredni subjekti ne učestvuju u ostvarenju ove grupe prihoda Općine**, budući da su **porezi na dobit** koje uplaćuju u cjelini prihod ZE-DO kantona i Federacije BiH.

Ovo treba biti predmet dugo najavljivanih izmjena zakonske regulative na nivou FBiH, kojom se ova oblast treba konačno regulisati sa uspostavom opšteprihvatljivih stopa poreza i doprinosa.

"Porez na imovinu" je planiran sa rastom od 5,55%, odnosno 50.000,00 KM u odnosu na rebalansirani iznos iz 2026. godine. Razlog tome je stabilnost ove vrste prihoda sa stopom koja se neće mijenjati tokom naredne godine.

Stavka "Porez na promet nepokretnosti" je planirana sa rastom od 7,32%, odnosno 150.000,00 KM. Razlog tome je značajan rast cijena nekretnina, ali uz rast prometa stanova novogradnje koja nije premet oporezivanja.

5.2. NEPOREZNI PRIHODI

Neporezni prihodi su u većoj mjeri definisani i *regulisani od strane općinskog nivoa vlasti*, tako da je utjecaj na iste direktan. Oni su takođe vezani za privredne i druge aktivnosti lokalne zajednice. Sastoje se od naknada, taksi, renti, koncesija, zakupa, te prihoda od pružanja usluga Organa uprave.

Neporezni prihodi u ovom nacrtu čine svega 12,6% ukupnog budžeta, odnosno 14,59% budžetskih prihoda bez finansiranja (kreditnog zaduženja) i prenesenih sredstava. Sastoje se od tri podgrupe prihoda. Ukupna visina ovih sredstava je planirana **sa umanjnjem od 2,25%, odnosno 108.000,00 KM** u odnosu na rebalansirani iznosa prihoda 2027. godine.

Razlog umanjenja je vezan za restriktivnu općinsku politiku u pogledu naplate visine taksi i naknada i održavanje povoljnog poslovnog ambijenta Općine u cjelini.

Takse i naknade su i dalje definisane izrazito nisko i restriktivno, tako da se ne zadovoljava minimalni nivo potreba lokalne zajednice za finansiranjem komunalne potrošnje. Nedostajuća sredstva se namiruju uštedama u okviru rada administracije (mali broj zaposlenih u upravi), kao i obezbjeđenjem dodatnih grant sredstava.

S druge strane, to je obezbjedilo poticajno poslovno okruženje za investitore sa jako niskim opterećenjem koje se provodilo u proteklih 30 godina.

Ističemo da je Općina Tešanj među prvim ukinula taksu na istaknutu firmu što je dovelo do pada općinskih prihoda za potrebe finansiranja komunalne potrošnje za oko 500.000,00 KM.

- Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine

Pored analize koja se odnosi na općinske takse i naknade sa predlaganjem novih rješenja koja se paralelno pripremaju sa ovim nacrtom, Općina je započela i aktivnosti na unapređenju segmenta upravljanja imovinom. Ovo bi, između ostalog, uključivalo i najam vodne infrastrukture JP Rad Tešanj, čime bi se obezbjedilo kontinuirano znavljanje i investiciono održavanje iste. Po okončanju aktivnosti, predložit će se odgovarajuća rješenja u budžetu.

Do tada ova podgrupa prihoda je dodatno umanjena u odnosu na tekuću godinu za 43,47%. Umanjenje je nastalo prijenosom jednog dijela prihoda od iznajmljivanja na drugu podgrupu u visini od 70.000,00 KM, te uz dalje umanjenje prihoda na stavci "Prihodi od davanja prava na eksploataciju prirodnih resursa, patenata i autorskih prava" za 170.000,00 KM. Umanjenje je planirano budući da nije odobreno proširenje koncesije za eksploataciju kamena Trepče, uz obustavu radova na autoputu, tako da je neizvjesno u kom obimu će ista biti realizovana u narednom periodu.

Ova podgrupa sada čini svega 6,64% neporeznih prihoda.

- Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga

Ova podgrupa prihoda čini najveći dio neporeznih prihoda od 91,02% udjela u istim.

Nakon ukidanja takse na istaknutu firmu, u okviru ove podgrupe je dodatno izmijenjena regulativa vezana za prihode i finansiranje komunalne potrošnje. Došlo je do djelimičnog uvećanja prihoda od naknade za uređenje građevinskog zemljišta i prihoda od komunalne

naknade. Bez obzira na uvećanje ovi prihodi su i dalje daleko ispod prihoda koje po istim osnovama ostvaruju druge općine/gradovi koji imaju razvijenu privredu i privrednu infrastrukturu.

- Novčane kazne i ostali prihodi

Ova podgrupa prihoda svojom visinom predstavlja manje značajnu stavku budžetskih prihoda, budući da čini svega 2,34% neporeznih prihoda. Ovi prihodi su planirani na nešto manjem nivou od približnom tekuće godine.

5.3. TEKUĆI GRANTOVI

Tekući grantovi su planirani u većem obimu od tekuće godine za 9,28%, odnosno 180.000,00 KM u apsolutnom iznosu. Razlog uvećanja je rast prihoda Fond za zaštitu okoliša, koji su u značajnoj mjeri porasli u protekle dvije godine, usljed raspodjele sredstava raspoređenih po osnovu upotrebe plastičnih kesa i posebnih vrsta otpada.

U ovoj fazi izrade budžeta se može konstatovati da se ne predviđa smanjenje ukupnih izdvajanja za boračke populacije i druge programe na nivou Kantona, a da će konačna visina sredstava koja će biti u prijedlogu budžeta biti definisana po obezbjeđenju informacija o programima ZE-DO kantona.

5.4. KAPITALNI GRANTOVI I PRIMICI

Ova grupa prihoda je planirana u visini od 5.210.000,00 KM, što čini 13,96% ukupnog budžeta. Ovi grantovi su projicirani na manjem nivou od prethodne godine za 20,94%.

Uobičajeno je da se u vrijeme izrade nacrt budžeta ne raspolaže svim informacijama o visini sredstava koja će biti dodijeljena Općini. Stoga se planiranje stavki, pored postojećih dokumenata, temelji i na procjeni i već kandidovanim općinskim projektima i programima. Potrebno je napomenuti da su ova sredstva namjenska i da se odnose na posebne budžetske stavke rashoda i izdataka kapitalnog dijela budžeta, tako da njihova visina nema utjecaja na tekući dio budžeta i preostale budžetske stavke.

U okviru ove podgrupe, kao i proteklih godina, planirani su različiti vidovi grant sredstava iz inostranstva, fondova, namjenskih sredstava, viših nivoa vlasti, mjesnih zajednica i donatora, te od prodaje općinskog zemljišta.

Budući da se budžeti viših nivoa vlasti donose paralelno, u provođenju javne rasprave, a do izrade prijedloga budžeta, očekujemo više informacija po pitanju sredstava koja će moći biti odobrena općinskom budžetu.

5.5. PRENESENA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA

U ovoj fazi izrade budžeta, planiran je prijenos akumuliranih sredstava u okviru stavke "Prenesena namjenska sredstva Fonda za vatrogastvo i posebne naknade na plate", budući da su sredstva namjenska i da se akumuliraju i troše u narednom budžetskom periodu prema zakonskoj regulativi i pojedinačnim planovima Štaba CZ.

Takođe je planiran prijenos sredstava za realizaciju ugovorenih projekata, za dio koji se neće okončati u tekućoj godini. U ovoj fazi se on procjenjuje na iznos od 2.500.000,00 KM. Uobičajeno je da se do kraja godine ne okončaju sve planirane aktivnosti, te da se dio ugovorenih projekata okonča i fakturiše tek u narednoj godini, kada se i može knjižiti na teret

rashoda i izdataka. Vlada Federacije BiH je svojom Uredbom definisala da se ovi projekti čak mogu iskazati u godini u kojoj su ugovoreni. Mi ovu opciju u svojim izvještajima ne koristimo zbog iskrivljenosti stvarne slike realizacije projekata.

Na kraju je projiciran dio sredstava za prijenos u visini od 1.200.000,00 KM koji čini slobodna budžetska sredstva suficita i koja se raspoređuju na stavke rashoda u budžetskom dokumentu. Ova sredstva čine sastavni dio nacrtu budžeta za 2027. godinu. Ova sredstva su produkt ostvarenja ušteda koje su načinjene u tekućem budžetu, kao i nemogućnosti realizacije dijela planiranih aktivnosti u tekućem dijelu budžeta i ponovnim planiranjem istih. Prilikom izrade prijedloga budžeta definisat će se visina sredstava ukupnog suficita koji će biti uključen u budžet, uključujući i raspoloživa slobodna sredstva za raspodjelu.

5.6. KREDITNO ZADUŽENJE

U ovoj fazi izrade budžeta planirano je povlačenje kreditnih sredstva od 300.000,00 KM tokom 2027. godine. Ova sredstva se odnose na realizaciju već ugovorene gradnje kanalizacione mreže iz prethodne godine i dalje aktivnosti.

Trenutno stanje duga po osnovu kreditnog zaduženja iznosi 5.840.075,32 KM.

6. RASPORED RASHODA I IZDATAKA

Na osnovu iskazanih zahtjeva općinskih službi i drugih budžetskih korisnika izvršena je raspodjela sredstava na pojedine grupe rashoda i izdataka.

Kao i proteklih godina ovaj budžet u nacrtu se može okarakterisati kao dominantno razvojni. Razvojna komponenta je izražena u dva segmenta. Prije svega, kroz planirana kapitalna ulaganja i kapitalne grantove od 15.175.000,00 KM, a potom i kroz grantove podrške privredi, koji su sada planirani u visini od 1.160.000,00 KM. Ove dvije grupe čine 44,26% općinskog budžeta. Na ovaj način se obezbjeđuje, direktno ili indirektno, povrat blizu ½ općinskog budžeta u privredne tokove.

Kao i protekle godine, kroz budžet su planirana sredstva za realizaciju ciljeva Strategije Općine Tešanj, tako da će biti napravljena direktna veza sa istom.

Ovim nacrtom budžeta je predviđen najznačajniji rast izdvajanja za poboljšanje usluga u pogledu održavanja javne infrastrukture i komunalnih izdvajanja. Tako su sredstva za horizontalnu i vertikalnu signalizaciju uvećana za 31%, održavanje asfaltnih puteva za 18%, za komunalnu higijenu 14% i drugo.

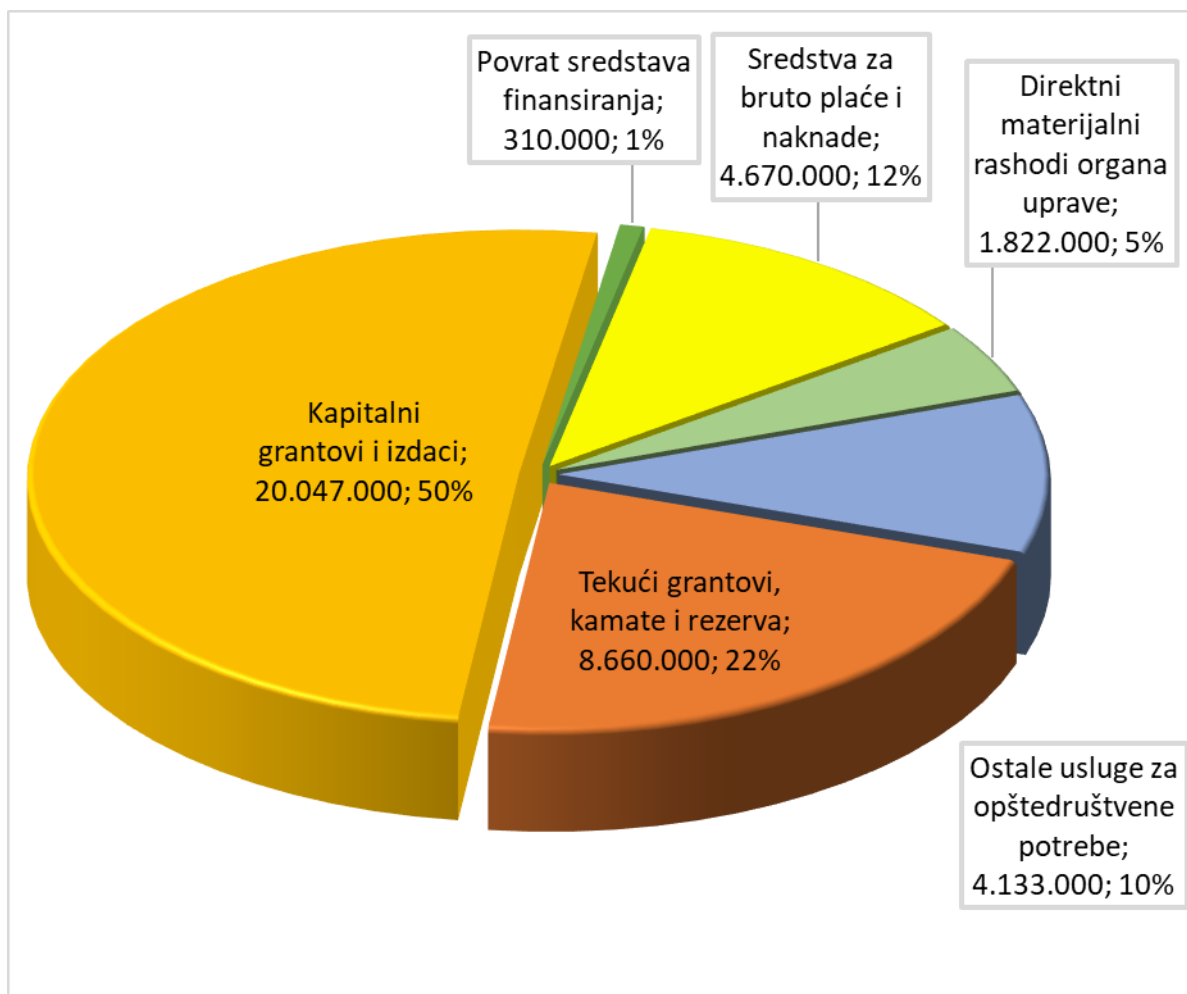
Budžetom se i dalje obezbjeđuje funkcionisanje lokalne administracije i mjesnih zajednica sa izrazito visokom ekonomičnošću uprave po pitanju troška uposlenih i resursa koji se koriste za realizaciju aktivnosti.

Obezbijeđeno je finansiranje ranije uspostavljenih socijalnih izdvajanja sa podrškom svim socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva putem ustanova i nevladinog sektora. Obezbijeđena je značajna podrška nevladinom sektoru, sportskim i kolektivima kulture, te projektima mladih. Izdvojena su dodatna sredstva za javne ustanove koje se finansiraju iz budžeta viših nivoa vlasti. Obezbijeđeno je finansiranje programa stipendiranja studija, kao i programa poticaja u lokalnoj ekonomiji. Takođe se obezbjeđuje i podrška institucijama i organizacijama od državnog značaja (Akademija nauke i umjetnosti BiH, Memorijalni centar Srebrenica).

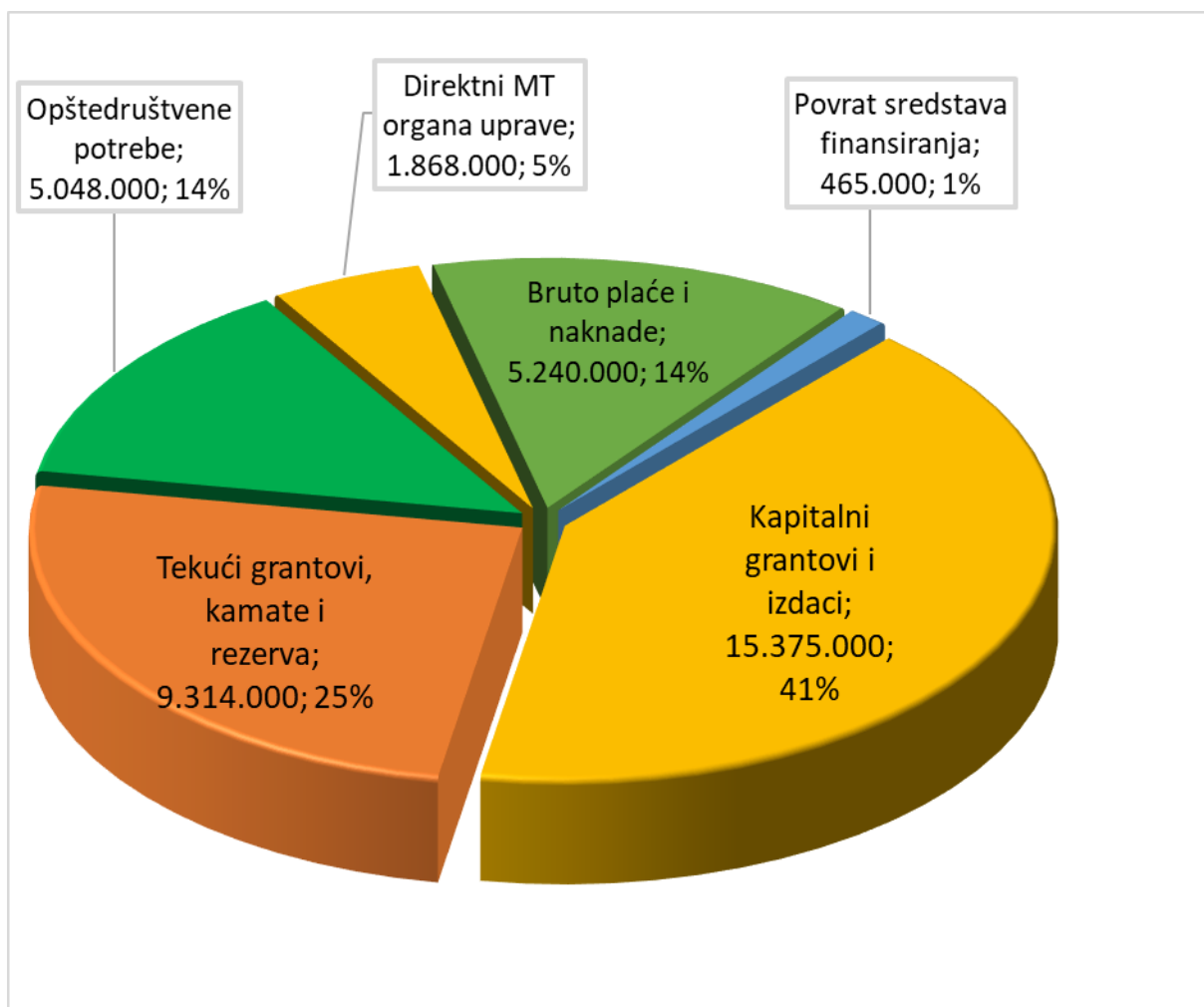
Struktura ukupnih rashoda i izdataka budžeta iskazana je u okviru slijedećeg tabelarnog i grafičkog prikaza:

R. br.	Vrsta rashoda i izdataka	Plan za 2026. godinu	Procent 3/suma	Plan za 2027. godinu	Procent 5/suma
1	2	3	4	5	6
1	Sredstva za bruto plate i naknade	4.670.000	11,78%	5.240.000	14,04%
2.a	Direktni materijalni rashodi organa uprave	1.822.000	4,60%	1.868.000	5,01%
2.b	Ostale usluge za opštedruštvene potrebe	4.133.000	10,43%	5.048.000	13,53%
3	Tekući grantovi, kamate i rezerva	8.660.000	21,85%	9.314.000	24,96%
4	Kapitalni grantovi i izdaci	20.047.000	50,57%	15.375.000	41,21%
5	Povrat sredstava finansiranja	310.000	0,78%	465.000	1,25%
	UKUPNO	39.642.000	100,00%	37.310.000	100,00%

Tabela 3. - Struktura rashoda i izdataka za 2026. i 2027. godinu.

Grafikon 3. - Struktura rashoda i izdataka za 2026. godinu.

Grafikon 4. - Struktura rashoda i izdataka za 2027. godinu.

6.1. SREDSTVA ZA BRUTO PLATE I NAKNADE

Nakon preporuka Ureda za reviziju i načinjene analize, u protekle četiri godine je pokrenuto više postupaka za prijem u radni odnos na sistematizovana radna mjesta Općine, tako da je broj izvršilaca dostizao nivo od 102. Broj izvršilaca je varirao, a sticajem okolnosti dio uposlenih je napustio Općinu, dok je jedan dio penzionisan. Trenutni broj izvršilaca je ponovo pao na 90, tako da je za narednu godinu planirano upošljavanje 10 lica na sistematizovana radna mjesta. Ovaj broj je i dalje daleko ispod prosječnog nivoa općina/gradova koji predstavljaju reper našoj Općini, ali i ispod sistematizovanog broja izvršilaca od 129.

Popuna upražnjenih radnih mjesta je ujedno i osnovni razlog uvećanja ove budžetske grupe za 12,21% u odnosu na 2026. godinu. Bez obzira na uvećanje, ova grupa u strukturi Budžeta i dalje čini tek 14,04%. S druge strane, prema podacima Vlade Federacije BiH iz DOB-a za period 2026.-2028. godine, ovi rashodi u 2026. godini imaju učešće u ukupnim rashodima općina i gradova od 20,54% (federalni prosjek za sve JLS), a u izvršenju za 2025. godinu 24,52%.

6.2. SREDSTVA ZA MATERIJAL, ENERGIJU I USLUGE

U okviru ove grupe rashoda planirano je uvećanje sredstava u odnosu na 2026. godinu za 16,14%, odnosno 961.000,00 KM u apsolutnom iznosu.

U okviru ove grupe rashoda, podgrupa "**Direktni materijalni rashodi Organa uprave**", koja je direktno vezana za rad organa uprave, je planirana sa uvećanjem u odnosu na tekuću godinu od **2,52%**, odnosno **46.000,00 KM** u apsolutnom iznosu. Izvršena je korekcija pojedinačnih stavki rashoda na više, na kojima je to neophodno za funkcionisanje organa uprave i Općinskog vijeća, uz smanjenje sredstava koja su planirana za provođenje izbora, budući da je naredna godina nije izborna.

U okviru podgrupe najznačajnija uvećanja su načinjena na stavkama naknada za komisije (26.000 KM), naknade vijećnicima (22.000 KM), izdaci za volontere (15.000 KM) i pripadajuće poreze i doprinose (25.000 KM) zbog usklađivanja sa rastom prosječnih plata koje služe kao osnovica za obračun istih.

U okviru podgrupe "**Ostale usluge za opštredruštvene potrebe**" planirano je povećanje sredstava od **22,14%**, **odnosno 915.000,00** u apsolutnom iznosu.

Iako nije planirano povećanje neporeznih prihoda Općine, koji predstavljaju osnovu za finansiranje komunalne potrošnje, planirano je značajno uvećanje sredstva za zadovoljenja potreba održavanja postojeće infrastrukture i drugih opštredruštvenih potreba, uz kontinuirani rast cijena goriva. Na ovaj način se obezbjeđuje i poboljšava zaštita imovine i sigurnost građana uopšte, budući da se u najvećoj mjeri radi o putnoj infrastrukturi, mjerama preventivne i interventne zaštite, deratizacije, javnoj rasvjeti i drugim komunalnim potrebama. Obezbeđenje dodatnih sredstava, bez uvećanja naknada, osigurava se isključivo racionalnim korištenjem resursa Općine i uštedama koje se ostvaruju u radu organa uprave. S druge strane, započeti proces revidiranja finansiranja komunalne potrošnje iz namjenskih prihoda (komunalna naknada, položajna pogodnost, renta i druge naknade) se nastavlja za naredni trogodišnji ciklus.

U ovoj fazi donošenja budžeta, u okviru podgrupe je predviđeno povećanje sredstava na 9 od 14 stavki. Pored toga, formirana je nova budžetska pozicija „Uklanjanje rastinja u putnom pojasu lokalne putne mreže“ zbog potrebe rješavanja ovog segmenta na kvalitetniji način. Najveći rast izdvajanja je predviđen na stavkama održavanja putne infrastrukture od **31,78%**, **odnosno 668.000,00 KM** u apsolutnom iznosu, budući da se konstantno vrše asfaltiranja novih dionica puteva, trasiranje novih puteva, proširenje obuhvata zimskog održavanja puteva i slično. Pored evidentnog rasta cijena goriva, potreba intervencija i održavanja raste i zbog planiranog nastavka građevinskih radova na lokalitetima gradnje autoputa, kao i drugih infrastrukturnih radova. Drugo značajno uvećanje je planirano u okviru programa komunalne higijene sa uvećanjem sredstava za 13,16%, odnosno 100.000,00 KM u apsolutnom iznosu, usljed rasta troška radne snage i cijena pružanja usluga.

6.3. TEKUĆI GRANTOVI (TRANSFERI), KAMATE I SREDSTVA REZERVU

Ova grupa rashoda je uvećana u odnosu na tekuću godinu za 7,55%, odnosno 654.000,00 KM u apsolutnom iznosu. Osnov za uvećanje predstavlja projicirani rast poreznih prihoda (5,42%) iz kojih se u najvećoj mjeri finansiraju izdvajanja ove grupe.

Izdvajanja za grantove su sada dostigla nivo od blizu 9.314.000 KM, što predstavlja 24,96% ukupnog budžeta Općine.

U nacrtu za 2026. godinu ova sredstva su bila planirana u visini od 7.951.000,00 KM, tako da se može reći da je u ovoj fazi izrade budžeta planiran rast izdvajanja za blizu 1,4 miliona KM, odnosno 17%.

Na taj način se obezbjeđuje izdvajanje blizu $\frac{1}{4}$ budžeta za socijalnu zaštitu, podršku privredi, organizacijama civilnog društva, studentima i predškolskom i školskom procesu, mladim uopšte i svim drugim segmentima društva koji se sufinansiraju kroz grantove. Cjelokupna grupa rashoda predstavlja vid povrata budžetskih sredstava u privredne i društvene tokove.

Posmatrano po pojedinačnim podgrupama, može se izdvojiti sljedeće:

- "Grantovi mjesnim zajednicama" su planirani uvećano za 5% u odnosu na tekuću godinu, odnosno 40.000,00 KM u apsolutnom iznosu. Planirano je zadržavanje sve tri budžetske pozicije u okviru podgrupe, uz uvećanje sredstava na dvije. Uvećana su sredstva za redovnu djelatnost za 4,17% i zimsko održavanje od 27,54% zbog rasta obuhvata i cijena goriva.
- "Grantovi socijalne zaštite i pomoći" su u ovoj fazi izrade budžeta planirani sa uvećanjem od 9,65% u odnosu na tekuću godinu, odnosno 215.000,00 KM u apsolutnom iznosu.
Svi vidovi socijalnih i drugih pomoći koji su definisani u tekućem budžetu zadržani su i u okviru nacrtu za 2027. godinu. Pored toga ponovo je izdvojena budžetska pozicija „Subvencioniranju troškova demobilisanim borcima za naknade za uređenje građevinskog zemljišta“ zbog novih zahtjeva korisnika ovog vida pomoći.
Pored toga uvećana su sredstva na 6 budžetskih pozicija koje se finansiraju iz izvornih prihoda Općine i namjenskih grantova Kantona. Uvećanja su planirana zbog većih potreba budžetskih korisnika.
- Sredstva podgrupe "Grantovi za kulturu, obrazovanje i mlade" su uvećana za 4,52% u odnosu na tekuću godinu, odnosno 82.000,00 KM u apsolutnom iznosu.
Najznačajnija uvećanja su planirana u segmentu usmjerenom za mlade. Prije svega uvećana je stavka „Grant za predškolski odgoj“ sa uvećanjem od 100.000,00 KM. Izvršeno je uvećanje sredstava na stavci „Program stipendiranja - Sredstva za stipendije Ministarstva obrazovanja i finansijska podrška školovanju iz budžeta Općine“ u visini od 72.000,00 KM. Pored toga, izvršeno je i uvećanje na stavci „Grantovi za promociju i unapređenje turističkih potencijala Općine i unapređenje kulturno-umjetničkih i drugih sadržaja na prostoru Tešnja“ za dodatnih 20.000,00 KM radi obezbjeđenja više sadržaja-manifestacija za mlade u narednom ljetnom periodu. S druge strane, u skladu sa Strategijom razvoja i planiranju dvogodišnjih ciklusa podrške za stambeno zbrinjavanje mladih, za narednu godinu nisu predviđeno sredstva na ovoj stavci. Sve preostale, ranije formirane budžetske pozicije i vidovi podrške su zadržani i u ovom budžetu, a 10 od 23 pozicije su dodatno uvećane u odnosu na tekuću godinu.
- Sredstva podgrupe "Grantovi u oblasti sporta" su uvećani za 8,71% u odnosu na rebalansirani iznos tekuće godine, odnosno 90.000,00 KM u apsolutnom iznosu.
Ukupna sredstva planirana za ovu podgrupu sada iznose više od 1,1 milion KM, tačnije 1.123.000,00 KM i čine 11,87% budžeta koji se izdvaja putem grantova za 2027. godinu. U okviru stavke se finansiraju projekti 34 kluba i Sportskog saveza Tešanj, obezbjeđenje trenažnih i takmičarskih procesa kroz JU SRC Tešanj i slično. Podsjećamo da je od prošle godine u okviru sredstava za JU SRC Tešanj uključeno i održavanje sa nadzorom dječijih igrališta i poligona.

Naglašavamo da općina pored izdvajanja u okviru ove podgrupe, kontinuirano radi na izgradnji i unapređenju sportske infrastrukture (školske sale, dvorane, poligoni i sportski tereni), tako da su ulaganja u sport daleko veća od dijela koji je iskazan na samoj podgrupi grantova za sport.

- Podgrupa "Grantovi udruženjima građana" je uvećana za 5,86% u odnosu tekuću godinu, odnosno 13.000,00 KM u apsolutnom iznosu. Uvećanje je izvršeno na obje budžetske pozicije.
- Sredstva podgrupe "Grantovi podrške privredi i ostalo" su uvećana za 6,66%, odnosno 139.000,00 KM u apsolutom iznosu.
U okviru podgrupe izvršeno je smanjenje sredstava na stavci „Povrat poreza, izvršenja po presudama, prinudna izvršenja i sporazumna rješenja i otpis“ od 80.000,00 KM zbog smanjenja zahtjeva poreskih obveznika. Kada se ovaj iznos rasporedi na preostale stavke grupe može se reći da uvećanje podgrupe iznosi 219.000,00 KM.
Najveći dio sredstava ove grupe grantova se odnosi na podršku privredi, sa 1.160.000,00 KM, što predstavlja direktan povrat budžetskih sredstava u privredne tokove. Upravo je izvršeno uvećanje ovih stavki za 160.000,00 KM, a radi se o podršci poljoprivredi, start-up novim poslovnim idejama, programu samozapošljavanja i sajamskim aktivnostima.
Značajna podrška privredi se ostvaruje i kroz TRA d.o.o. Tešanj čijim aktivnostima se u velikoj mjeri obezbjeđuju sredstava direktno za privredne subjekte, kroz obuke uposlenika, dokvalifikacije, prekvalifikacije, obezbjeđenje novih radnih mjesta, uvođenje standarda, softvera, te kroz nabavku plastenika, opreme i slično.
Izdvajamo i to da se u okviru ove grupe rashoda nalaze i sredstva za realizaciju ciljeva iz Strategije razvoja Općine Tešanj sa džender akcionim planom, koja se sada planira na godišnjem nivou od 170.000 KM.
- Podgrupa "Kamate i operativna budžetska rezerva" je planirana na nivou iz tekuće godine. Budžetska rezerva sada čini 0,8% od ukupnih planiranih poreznih i neporeznih prihoda, dok maksimalan iznos operativne budžetske rezerve može iznositi 3% planiranih prihoda bez namjenskih prihoda, vlastitih prihoda korisnika i bez primitaka.

6.4. KAPITALNI GRANTOVI (TRANSFERI) I IZDACI

Ova grupa rashoda/izdataka u velikoj mjeri zavisi od namjenskih sredstava, te mogućnosti obezbjeđenja dodatnih grant sredstava, kao i odluka o kreditnom zaduženju.

Ponovo ističemo da se budžeti svih nivoa vlasti rade paralelno, tako da se u vrijeme izrade budžeta ne raspolaže sa informacijama o programima koji će se finansirati od strane viših nivoa vlasti. Stoga ova grupa rashoda/izdataka pretrpi najveće izmjene u postupku javne rasprave budući da se u međuvremenu obezbjeđuju dodatne informacije, sporazumi i ugovori za korištenje grantova i slično.

Iz tog razloga kapitalni dio budžeta u ovoj fazi pripreme je umanjen u odnosu na tekuću godinu zbog iskazanog smanjenja prihodovne osnove za finansiranje projekata i nedostatka informacija vezanih za sufinansiranje istih od strane viših nivoa vlasti.

U ovoj fazi izrade budžeta planirano je zadržavanje ranije uspostavljene strukture kapitalnih ulaganja i kapitalnih grantova u okviru tri logičke cjeline-podgrupe.

Posmatrano po pojedinačnim podgrupama može se izdvojiti slijedeće:

- Podrška projektima drugih izvora i utrošak namjenskih sredstava.

Ova podgrupa kapitalnih ulaganja i gratnova se formira i finansira iz općinskog učešća u realizaciji projekata i obezbijeđenih grant sredstava drugih nivoa vlasti i donatora. Općinsko učešće se obezbjeđuje iz izvornih prihoda Općine koji se mogu izdvojiti za realizaciju projekata. Grant sredstva se obezbjeđuju kroz aktivnosti općinske administracije u apliciranju na raspoloživa budžetska sredstva drugih nivoa vlasti, fondova, međunarodnih institucija i drugih.

Stoga su u nacrtu budžeta planirane iste budžetske pozicije koje su ranije prepoznate kao zasebne cjeline i u tekućem budžetu, sa projiciranim nivoima raspoloživih izvornih prihoda budžeta, te odobrenih grantova i informacija o raspoloživim grant sredstvima ubuduće.

Navedeni iznosi sredstava na pojedinačnim pozicijama će biti revidirani tokom javne rasprave i po obezbjeđenju dodatnih informacija o grant sredstvima viših nivoa vlasti, te će konačni iznosi biti definisani u samom prijedlogu budžeta.

- Općinski projekti (novi projekti i nastavak započetih projekata)

Ova podgrupa u okviru nacrta čini 43,28% kapitalnog dijela budžeta sa 6.655.000,00 KM u apsolutnom iznosu.

U ovoj fazi izrade budžeta planiran je prijenos projekata na jedinstvenoj poziciji „Realizacija ranije ugovorenih i prenesenih projekata iz prethodnih godina“ u visini od 2.500.000,00 KM, istovjetno iznosu planiranom na prihodovnoj strani budžeta. Prilikom izrade konačnog prijedloga budžeta ova sredstva će biti raspoređena na pojedinačne budžetske pozicije, a po obezbjeđenju dodatnih informacija o stepenu realizacije ugovorenih projekata.

Unutar ove podgrupe neki od projekata koji su bili aktivni u ranijim budžetima su okončani tako da se odgovarajuće pozicije brišu. Radi se o sredstvima za izgradnju dječijih igrališta, zamjenu toplovođa kod zgrade Općine, uređenje objekta Stara banka i uređenje prostora Narodne odbrane. Sve preostale pozicije se i dalje finansiraju u kontinuitetu (projektovanje, eksproprijacije, vodosnabdijevanje i drugo).

U okviru ove grupe planiraju se projekti koji se finansiraju u najvećoj mjeri iz izvornih prihoda općine i namjenskih sredstava vodnih naknada, sredstva od prodaje općinskog zemljišta i slično. U okviru nacrta budžeta planirana su sredstva na pojedinačnim pozicijama u skladu sa projekcijom prihoda.

- Preostala kapitalna ulaganja i grantovi

Ova podgrupa čini preostalih 24,19% kapitalnog dijela budžeta sa 3.720.000,00 KM.

"Kapitalna ulaganja (Plan kapitalnih investicija)" predstavljaju stalnu budžetsku poziciju koja je za narednu godinu planirana u visini od 2.500.000,00 KM. Raspored ovih sredstava će biti definisan, kao i svih proteklih godina, posebnom odlukom Općinskog vijeća.

U ovoj fazi izrade budžeta izdvojena su sredstva za pojedinačne korisnike bez definisanja konkretne namjene, što bi u konačnom prijedlogu budžeta trebalo biti korigovano. Znači locirana su sredstva podrške Domu zdravlja, Općoj bolnici Tešanj i drugim korisnicima, ali konačna visina i namjena će biti definisana u toku javne rasprave i po obezbjeđenju dodatnih informacija o projektima.

6.5. POVRAT SREDSTAVA FINANSIRANJA

U ovom budžetu je planirana „Otplata kredita EIB“ u visini od 335.000,00 KM. Stavka je uvećana u odnosu na tekuću godinu za 65.000,00 KM novodospjelih obaveza nakon isteka grejs perioda za povučena sredstva 7 tranše EIB kredita.

Pored toga planirana su sredstva na stavci „Rezervisana sredstva za garancije date JP Toplana d.d. Tešanj i JP Rad d.d. Tešanj“ u visini od 130.000,00 KM. Radi se o obavezi planiranja sredstava po garancijama u cjelokupnom iznosu obaveze javnih preduzeća, bez obzira što se isti neće koristiti, izuzev vanrednih okolnosti predviđenih sklopljenim ugovorima sa Razvojnou bankom FBiH.

Sredstva po osnovu ovih obaveza u cjelini čine 1,87% od ukupnih poreznih i neporeznih prihoda za narednu godinu.

7. NAREDNE AKTIVNOSTI

Nacrt budžeta je sačinjen na bazi zahtjeva budžetskih korisnika, te informacija i pokazatelja koji su bili dostupni u vrijeme pripreme istog. Za naredni period je planirano provođenje javne rasprave kojom će se definisati dodatni zahtjevi i potrebe korisnika budžetskih sredstava.

S druge strane, na bazi dodatnih informacija, projekcija ostvarenja tekućeg Budžeta i drugih pokazatelja, bit će definisane eventualne promjene prihodovne strane budžeta, a koja služi kao osnova za prihvatanje iskazanih zahtjeva korisnika.

Postoji niz faktora koji će determinisati konačan prijedlog budžeta sa iznosima sredstava od kojih posebno ističemo:

- Nova projekcija prihoda za naredni trogodišnji period koju objavljuje Federalno ministarstvo finansija u novembru tekuće godine, uz definisanje novih koeficijenata u raspodjeli indirektnih poreza po gradovima i općinama za 2027. godinu;
- Nacrti i prijedlozi budžeta viših nivoa vlasti, koji se donose paralelno sa našim budžetom, a iz kojih će se dobiti više informacija o općinskim projektima za koje se može obezbijediti njihovo sufinansiranje;
- Informacije o odobravanju ili neodobravanju već kandidovanih projekata i
- Argumentovani zahtjevi korisnika budžetskih sredstava iz javne rasprave.

U okviru prijedloga bit će izvršena izrada posebnog dijela budžeta u okviru kojeg se budžet iskazuje po općinskim službama i drugim budžetskim korisnicima iz općinskog Registra.

Konačno, Općina će nastojati Budžet u prijedlogu urediti i u programskom formatu za potrebe dijela aktivnosti Organa uprave koji se mogu izdvojiti sa jasno definisanim ciljevima, programima, mjerama-aktivnostima iako to nije zakonska obaveza, ali je prepoznato kao dobra praksa koju smo mi već ranije usvojili.

OBRADIVAČ
Služba za finansije, privredu,
komunalne i inspeksijske poslove
Amel Karahmet, dipl.oec.

PREDLAGAČ
OPĆINSKI NAČELNIK
Mr.sci.Suad Huskić

Broj: 02-11-3-177-5/26
Datum:28.09.2026. godine